

मा. उच्च न्यायालय, मुंबई आणि
नागपूर व औरंगाबाद खंडपीठाकरीता
पदनिर्मिती.

महाराष्ट्र शासन
विधी व न्याय विभाग
शासन निर्णय क्रमांक: एचसीटी-५२२५/३२९/प्र.क्र. २५ (भाग-१)/का.४

मादाम कामा मार्ग, हुतात्मा राजगुरु चौक,

मंत्रालय, मुंबई ४०० ०३२.

तारीख: १५ ऑक्टोबर, २०२५.

संदर्भ -

१. प्रबंधक, मुळ शाखा, मुंबई उच्च न्यायालय यांची पत्रे क्र. P&E/३६२/२०२५, दि. २०/०१/२०२५, क्र. P&E/३९०/२०२५, दि. २६/०२/२०२५, क्र. P&E/५८९/२०२५, दि. ०२/०४/२०२५, क्र. P&E/६८३/२०२५, दि. २२/०४/२०२५, क्र. P&E/९६३/२०२५, दि. २५/०६/२०२५.
२. मा. उच्च न्यायालयात दाखल रिट पिटीशन क्र. ११७५ व क्र.६४१/२०२५ मधील अवमान याचिका ०५/२०२० व सु मोटो रिट पिटीशन क्र. ०१/२०२५ मध्ये पारित आदेश, दि. १७/१२/२०२५, दि. २१/०२/२०२५, दि. ०४/०४/२०२५ व दि. ०६/०८/२०२५.
३. उपसमितीच्या दि. १५/०९/२०२५ रोजी पार पडलेल्या सन २०२५ च्या १३ व्या बैठकीचे इतिवृत्त, दि. १८/०९/२०२५.
४. उच्चस्तरीय सचिव समितीच्या दि. २४/०९/२०२५ रोजी पार पडलेल्या सन २०२५ च्या ८ व्या बैठकीचे इतिवृत्त, दि. ०८/१०/२०२५ व मा. मंत्रिमंडळाची दि. १४/१०/२०२५ रोजीची बैठक.

प्रस्तावना -

मनुष्यबळाच्या कमतरतेमुळे न्यायालयीन कामकाजात अडथळा निर्माण होत असल्याचे मा. उच्च न्यायालयाच्या निदर्शनास आल्याने, आवश्यक मनुष्यबळाबाबतचा अहवाल सादर करण्याचे आदेश मा. उच्च न्यायालयाने, उक्त संदर्भ क्र. २ येथे नमूद याचिकांमध्ये दि. २२.१०.२०२४ रोजी न्यायालय प्रशासनास दिले होते. मा. न्यायालयास सादर अहवालाच्या अनुषंगाने, मा. उच्च न्यायालय, मुंबई मुळ व अपील शाखा आणि औरंगाबाद व नागपूर खंडपीठाकरीता गट अ ते ड संवर्गात अतिरिक्त पदांची आवश्यकता असल्याचे मा. न्यायालयास दिसून आले आहे. त्यानुसार पदनिर्मितीचा प्रस्ताव शासनास सादर करण्यात आला आहे. मा. न्यायालयाने सदर प्रकरणी वेळोवेळी पारीत केलेल्या आदेशाच्या अनुषंगाने पदनिर्मितीच्या प्रस्तावास मान्यता देण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती. त्यानुसार सदरहू प्रस्ताव उपसमिती, उच्चस्तरीय सचिव समिती तसेच मा. मंत्रीमंडळापुढे विचारार्थ सादर करण्यात आला होता. सदर बैठकींतील निर्णयानुसार, पुढीलप्रमाणे निर्णय घेण्यात येत आहे.

शासन निर्णय -

मा. उच्च न्यायालय, मुंबई मुळ व अपील शाखा तसेच नागपूर व औरंगाबाद खंडपीठाकरीता गट अ ते ड संवर्गात खालील तक्त्यात दर्शविल्याप्रमाणे एकूण २२२८ पदे निर्माण करण्यास व त्यानुषंगाने येणाऱ्या खर्चास याअन्वये मान्यता देण्यात येत आहे.

पदनिर्मितीचा तपशिल							
अ. क्र.	पदनाम	वेतनश्रेणी	मूळ शाखा	अपील शाखा	औरंगाबाद खंडपीठ	नागपूर खंडपीठ	एकूण पदे
गट अ							
१	मास्टर व सहायक प्रोथोनोटरी (न्यायिक) [Master & Assistant Prothonotary-Judl.]	जे-४ (१२२७००-१८०२००)	१०	--	--	--	१०
२	मास्टर व सहायक प्रोथोनोटरी (प्रशासन) [Master & Assistant Prothonotary-Adm.]	जे-४ (१२२७००-१८०२००)	४	--	--	--	४
३	असोसिएट [Associate]	जे-२ (९२९६०-१३६५२०)	१४	--	--	--	१४
४	मास्टर (प्रशासन) [Master -Adm.]	एस-२६ (८२२००-२११५००)	१८	--	--	--	१८
५	राजशिष्टाचार अधिकारी नि कोर्ट किपर [Protocol Officer cum Court Keeper]	एस-२६ (८२२००-२११५००)	१	--	१	१	३
६	मुख्य अनुवादक आणि दुभाशी [Chief Translator and Interpreter]	एस-२६ (८२२००-२११५००)	--	--	१	--	१
७	सहायक प्रबंधक [Assistant Registrar]	एस २६ (८२२००-२११५००)	--	२३	८	३	३४
८	सहायक प्रबंधक (मा.तं) [Assistant Registrar IT]	एस २६ (८२२००-२११५००)	--	१	१	१	३
९	सहायक प्रबंधक (प्रोटोकॉल) [Assistant Registrar- Protocol]	एस २६ (८२२००-२११५००)	--	--	--	१	१
१०	मुख्य ग्रंथपाल [Chief Librarian]	एस २६ (८२२००-२११५००)	--	--	१	--	१
११	ग्रंथपाल [Librarian]	एस २३: ६७७००-२०८७००	--	--	--	१	१
१२	उप मुख्य अनुवादक आणि दुभाशी [Deputy Chief Translator and Interpreter]	एस-२६ (८२२००-२११५००)	--	--	१	--	१
१३	सहायक मुख्य अनुवादक [Assistant Chief Translator]	एस-२६ (८२२००-२११५००)	--	--	१	--	१
	एकूण		४७	२४	१४	०७	९२
गट ब							
१	कक्ष अधिकारी [Section officer]	एस-२० (५६१००-१७७५००)	५१	१११	४९	३०	२४१
२	वरीष्ठ भाषांतरकार व दुभाशी [Senior Chief Translator & Interpreter]	एस-२० (५६१००-१७७५००)	३	--	११	--	१४
३	कोर्ट किपर [Court Keeper]	एस-२० (५६१००-१७७५००)	१	--	--	--	१
४	सॉफ्टवेअर इंजिनियर [Software Engineer]	एस-२० (५६१००-१७७५००)	--	२	२	१	५
५	हार्डवेअर इंजिनियर [Hardware Engineer]	एस-२० (५६१००-१७७५००)	--	१	२	१	४
६	उप ग्रंथपाल [Deputy Librarian]	एस-२० (५६१००-१७७५००)	--	--	१	१	२
	एकुण		५५	११४	६५	३३	२६७
गट क							
१	उच्चश्रेणी लघुलेखक [Stenographer Higher Grade]	एस-२० (५६१००-१७७५००)	५	४	३	२	१४

२	निम्नश्रेणी लघुलेखक [Stenographer Lower Grade]	एस-१८ (४९१००-१५५८००)	१५	२८	८	४	५५
३	सहायक कक्ष अधिकारी [Assistant Section officer]	एस-१८ (४९१००-१५५८००)	९२	१५२	८७	४५	३७६
४	कनिष्ठ भाषांतरकार व दुभाषी [Junior Chief Translator & Interpreter]	एस-१८ (४९१००-१५५८००)	२०	--	११	६	३७
५	सॉफ्टवेयर प्रोग्रामर [Software Programmer]	एस-१८ (४९१००-१५५८००)	--	०२	--	--	२
६	सहायक ग्रंथपाल [Assistant Librarian]	एस-१२ (३२०००-१०१६००)	--	--	२	१	३
७	वरीष्ठ ग्रंथालय सहायक [Senior Library Assistant]	एस-१० (२९२००-९२३००)	--	--	--	२	२
८	लिपिक [Clerk]	एस-१० (२९२००-९२३००)	१६७	२८०	२०५	८३	७३५
९	वातानुकूलन यंत्रचालक [Air Condition Operator]	एस-१० (२९२००-९२३००)	२	--	--	२	४
१०	वाहनचालक [Staff Car Driver]	एस-१० (२९२००-९२३००)	--	२२	४	४	३०
	एकुण		३०१	४८८	३२०	१४९	१२५८
गट ड							
१	सहायक मुख्य पुस्तक बांधणीकार [Assistant Head Book Binder]	एस-११ (३०१००-९५१००)	--	१	--	--	१
२	जमादार [Jamadar]	एस-११ (३०१००-९५१००)	--	२	--	--	२
३	अतिरिक्त जमादार [Additional Jamadar]	एस-११ (३०१००-९५१००)	--	२	--	--	२
४	पुस्तक बांधणीकार [Book Binder]	एस-१० (२९२००-९२३००)	--	३	१५	५	२३
५	बांधणीकार [Binder]	एस-१० (२९२००-९२३००)	१४	--	--	--	१४
६	वरिष्ठ बांधणीकार [Senior Binder]	एस-१० (२९२००-९२३००)	--	३	--	--	३
७	कनिष्ठ बांधणीकार [Junior Binder]	एस-१० (२९२००-९२३००)	--	८	--	--	८
८	फायलर [Filer]	एस-१० (२९२००-९२३००)	१४	१३	१०	५	४२
९	हवालदार [Havildar]	एस-१० (२९२००-९२३००)	२	--	५	३	१०
१०	वरीष्ठ ग्रंथालय परिचर [Senior Library Attendent]	एस-१० (२९२००-९२३००)	--	--	--	२	२
११	ग्रंथालय परिचर [Library Attendent]	एस-१० (२९२००-९२३००)	--	--	--	३	३
१२	मुख्य माळी [Head Mali]	एस-८ (२५५००-८११००)	--	--	--	१	१
१३	नाईक [Naik]	एस-४ (१७१००-५४०००)	७	--	५	१	१३
१४	मोटर यांत्रिकी [Motor Mechanic]	एस-४ (१७१००-५४०००)	२	--	--	--	२
१५	दुरध्वनी तंत्रज्ञ [Telephone Technician]	एस-४ (१७१००-५४०००)	२	--	--	--	२
१६	प्रतिलिपी यंत्रचालक [Photocopy Machine Operator]	एस-४ (१७१००-५४०००)	३	१	७	३	१४
१७	बाइंडर बॉय [Binder Boy]	एस-४ (१७१००-५४०००)	--	१०	--	--	१०
१८	उटवाहन चालक [Liftman]	एस-४ (१७१००-५४०००)	--	--	५	४	९
१९	पंप ऑपरेटर [Pump Operator]	एस-४ (१७१००-५४०००)	--	--	--	१	१
२०	सहायक मुख्य माळी [Assistant Head Mali]	एस-४ (१७१००-५४०००)	--	--	--	१	१
२१	शिपाई [Peon]	एस-३ (१६६००-५२४००)	१०४	१०७	८७	६७	३६५
२२	पहारेकरी [Watchman]	एस-३ (१६६००-५२४००)	२	१	१५	--	१८
२३	सफाईगार [Sweeper]	एस-३ (१६६००-५२४००)	२	--	२०	२	२४
२४	स्वयंपाकी [Cook]	एस-३ (१६६००-५२४००)	--	२	१८	४	२४

२५	स्वयंपाकी-नि-शिपाई [Cook cum Peon]	एस-३ (१६६००-५२४००)	५	--	--	--	५
२६	माळी/उद्यान मजदूर/महिला उद्यान मजदूर [Mali/Garden Mazdoor/Female Garder Mazdoor]	एस-३ (१६६००-५२४००)	२	--	५	५	१२
	एकुण		१५९	१५३	१९२	१०७	६११
	एकत्रित एकुण		५६२	७७९	५९१	२९६	२२२८

२. सदरहू पदांच्या वेतनश्रेण्या वित्त विभागाकडून प्रमाणित/निश्चित करून घेण्याच्या अटीअधीन सदर पदनिर्मितीस मान्यता देण्यात येत आहे.

३. सदरहू पदे ही अस्थायी स्वरूपातील असल्याने, त्यानुषंगाने वित्त विभागाकडून अस्थायी पदांच्या मुदतवाढीसंदर्भात वेळोवेळी देण्यात येणाऱ्या निर्देशानुसार कार्यवाही करण्यात यावी. तसेच सदरहू पदांचा समावेश करून मा. उच्च न्यायालयाचा सुधारीत आकृतीबंध शासनास तातडीने मान्यतेस्तव सादर करण्यात यावा.

४. शासनाच्या विहित कार्यपद्धतीचा अवलंब करून सदर पदे भरण्यात यावीत. उपरोक्तपैकी नव्याने निर्माण करण्यात येणाऱ्या पदांचे सेवाप्रवेश नियम शासनास दोन महिन्यांच्या आत मान्यतेस्तव सादर करणे आवश्यक राहिल. त्यांचे सेवाप्रवेश नियम अंतिम झाल्यानंतर सदर पदे भरण्यात यावीत.

५. माहिती तंत्रज्ञान क्षेत्राच्या प्रभावी वापराच्या अनुषंगाने भविष्यात त्याचा न्यायालयीन कामकाजात जास्तीत जास्त वापर करण्यात यावा.

६. मा. उच्च न्यायालयाच्या न्यायालयीन व प्रशासकीय कामकाजाकरीता आवश्यक पदांबाबतचे निकष निश्चित करण्यात यावेत.

७. यानुषंगाने वेतनापोटी येणारा आवर्ती खर्च मुळ शाखेकरिता “मागणी क्र. जे -१, २०१४ - न्यायदान, (भारित) १०२-उच्च न्यायालये, (०२) (०१) प्रबंधक, मूळ शाखा, (२०१४ ००७४) (अनिवार्य) ०१ वेतन तर अनावर्ती खर्च १३ कार्यालयीन खर्च” अंतर्गत व अपील शाखा, खंडपीठ नागपूर व औरंगाबाद करिता आवर्ती खर्च “मागणी क्र. जे -१, २०१४ - न्यायदान, (भारित) १०२-उच्च न्यायालये, (०३) (०१) प्रबंधक, अपील शाखा, (२०१४ ००९२) (अनिवार्य) ०१ वेतन तर अनावर्ती खर्च १३ कार्यालयीन खर्च” या लेखाशिर्षाखाली खर्ची टाकण्यात यावा व तो संबंधित वित्तीय वर्षात निधी विहित पद्धतीने अर्थसंकल्पित करून भागविण्यात यावा.

८. सदर शासन निर्णय मा. मंत्रीमंडळाच्या मान्यतेस अनुसरून निर्गमित करण्यात येत आहे.

सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेतांक २०२५१०१५११०८२२७६१२ असा आहे. हा आदेश डिजिटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने.

(विलास वसंत गायकवाड)

विधि सल्लागार-नि-सह सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रत,

१. महाप्रबंधक, उच्च न्यायालय, मुंबई, मुंबई. (ई-मेलद्वारे).

२. प्रबंधक, मूल शाखा, उच्च न्यायालय, मुंबई, मुंबई.
३. प्रबंधक (वित्त व अर्थसंकल्प) , अपील शाखा, उच्च न्यायालय, मुंबई, मुंबई.
४. प्रबंधक (प्रशासन), उच्च न्यायालय, मुंबई, खंडपीठ नागपूर, नागपूर.
५. प्रबंधक (प्रशासन), उच्च न्यायालय, मुंबई, खंडपीठ औरंगाबाद, औरंगाबाद.
६. महालेखापाल (लेखापरीक्षा व लेखा अनुज्ञेयता), महाराष्ट्र-एक, मुंबई.
७. महालेखापाल (लेखापरीक्षा व लेखा अनुज्ञेयता), महाराष्ट्र-दोन, नागपूर.
८. अधिदान व लेखा अधिकारी, मुंबई.
९. जिल्हा कोषागार अधिकारी, नागपूर/औरंगाबाद.
१०. निवासी लेखा परीक्षा अधिकारी, मुंबई.
११. वित्त विभाग, व्यय १०/आ.पु.क/सेवा-९. कक्ष, मंत्रालय, मुंबई.
१२. कार्यासन अधिकारी, का.२३/२४, विधि व न्याय विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
१३. निवड नस्ती.